

Türkiye’de Havacılık İlişkili Yükseköğretim Programları & Kurumları Gelişimi...

Can EREL
Uçak Mühendisi
can.ereel@canerel.com.tr

Bu makalede yükseköğretim kurumlarının son yıllardaki gelişme eğilimlerine de değinilerek bugün ulaştıkları niceliğe yönelik tespit ve değerlendirmelere yer verilmektedir.

Bugünümü ülkemizin havacılık ve uzay alanında işgücünü oluşturan yükseköğretim kurumları ile ilgili her yıl yapageldiğim bir değerlendirmeyi tekrarlamak üzere ayırmıştım.

Öncelikle bu konuda yaptığım çalışmaların geçmişini özetlemek isterim:

Oluşturulması ve geliştirilmesi için 1980’li yılların ilk yarısından buyana içinde yer alarak katkı sağlamaya gayret ettiğim (uzay dahil) örgün ve yaygın havacılık öğretim programlarının gelişimini de izleyerek yaptığım değerlendirmeleri ilgili platformlarda paylaşırken açık kaynakta yayınlanabilecek olanlardan bazılarını da e-iletişim grupları ve yeni medya araçları üzerinden yayınlamakla bugünkü ve gelecekteki meslektaşım ile paylaşarak gelişme yönünde mütevazî katkı sağlamaya çalışıyorum.

Bu konuda, 2011 yılı verileri ile örgün (orta ve yükseköğretim) programlarını,

- Genel programlar açısından "Türkiye’de Havacılık Endüstrisine Yönelik Örgün Öğretim Programlarının Değerlendirmesi" başlığında Ocak 2012,
- Hava aracı bakım, onarım ve yenileme (BOY) ilişkili programlar açısından "Türkiye’de Hava Aracı "Bakım, Onarım ve Yenileme" (BOY) Alanına Yönelik Örgün Öğretim Programlarının Değerlendirmesi" başlığında Şubat 2012,

içinde yayınlanan makalelerimle kamuoyu ile paylaşmıştım.

Bu konuda bu detayda yapılan İLK araştırma ve yayınlar olan bu makaleler hem endüstriye, hem akademik ve hem de otorite kurumlarda çok olumlu değerlendirmeler almış, (Ulaştırma Şurası, MEB, UDHB-SHGM ve YÖK gibi devlet kurumlarında düzenlenen öğretim-eğitim çalıştayları, TOBB Türkiye Sivil Havacılık Meclisi sektör raporları gibi) pek çok otorite, akademik kurum ve toplum kuruluşunun ilgilili çalışma ve değerlendirmelerinde referans olarak kullanılmaya başlamıştır.

Havacılık ve uzay ile ilgili yükseköğretimde 2013 yılı sonu itibarı ile,

- Yükseköğretim kurumlarımızın (KKTC dahil) 2011- 2013 değişiminin %32+ artış ile 25 adetten 33 adete,
- Yükseköğretim öğrenci kontenjanlarımızın (KKTC dahil) 2011- 2013 değişiminin %78,9 artış ile 3601 öğrenciden 4952 öğrenciye,

çıktığını tespit ettiğimde havacılık – uzay sahasında öğreten gücü, alt yapısı ve araçları nedeni ile sürdürülebilirliğe sahip yüksek nitelik gerektiren örgün öğretim çeşidi, kontenjanları ve geleceğine yönelik bazı önerilerimi paylaşmış, yetişen işgücünün nitelik ve niceliğinin ulusal endüstriyel ihtiyacı ile uyum sağlaması yönünde bazı endişelerimi dile

getirmiş ve gelişmede ulusal ihtiyaçların değil bölgesel / uluslararası ihtiyaçlara odaklanılmasının uygun olacağını birkez daha belirtmişim.

En son, içinde bulunduğumuz akademik yılın başında, havacılık ile ilgili ortaöğretim kurumları ile ilgili araştırmamda öğretim kurumu sayısında dikkat çeken artışı gördüğümde tespit, değerlendirme ve önerilerimi "Türkiye'de Havacılık İlişkili OrtaÖğretim Programları ve Kurumları Gelişimi..." başlıklı makalem ile 6 Eylül 2014 günü aynı kanallarda paylaşmışım. Ortaöğretim seviyesinde daha birkaç sene öncesine kadar bir elin parmaklarını bulmayan sayıdaki ortaöğretim kurumunun bu yıl devlete ait 9 (Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi) ve özel sektöre ait 4 (Havacılık Anadolu Meslek Lisesi, Sivil Havacılık Lisesi veya Sivil Havacılık Koleji) olmak üzere 13 adede çıktığını tespit ettim.

Belirttiğim makalelerime "[Can'ca Güncel & Mesleki Çalışmalar](#)" web sayfasının "**Değerlendirme Serisi - Eğitim & Öğretim**" başlığı altında yer alan linklerden ulaşılabilir.

Sıra, bu akademik yılda yüksek öğretim kurumlarının durumunun araştırılmasına gelmişti...

Referans veri tabanında yaptığım ilk araştırmada, 2014 – 2015 akademik yılında havacılık ve uzay ilişkili (ön lisans ve lisans) yükseköğretim programı bulunan kurum ve kuruluşlarında öğretim programları,

- Lisans seviyesinde,
  - AUB: Astronomi ve Uzay Bilimleri
  - HEE: Havacılık Elektrik ve Elektronik
  - HTK: Hava Trafik Kontrolörü
  - PLT: Pilotaj
  - SHUI: Sivil Hava Ulaştırma İşletmeciliği
  - UBT: Uzay Bilimleri ve Teknolojileri
  - UEE: Uçak Elektrik-Elektronik
  - UHUM: Uçak, Havacılık ve Uzay Mühendislikleri
    - HUM: Havacılık ve Uçak Mühendisliği
    - UM: Uçak Mühendisliği
    - UUM: Uçak ve Uzay Mühendisliği
    - UzM: Uzay Mühendisliği
  - UGM: Uçak Gövde-Motor
  - UGMB: Uçak Gövde-Motor Bakımı
- Ön lisans seviyesinde,
  - HL: Hava Lojistiği
  - HYHY: Havacılıkta Yer Hizmetleri Yönetimi
  - SHKH: Sivil Havacılık Kabin Hizmetleri
  - KH: Kabin Hizmetleri
  - SHUI: Sivil Hava Ulaştırma İşletmeciliği
  - UT: Uçak Teknolojisi

veriliyordu.

Sıra yükseköğretim kurumlarını belirlemeye geldiğinde;

- Öğretim kurumu sayısının üç yıl öncesine göre **% 80**, geçen yıla göre **% 36,4** artarak,
  1. Adıgüzel Meslek Yüksekokulu (İstanbul)
  2. Akdeniz Üniversitesi (Antalya)
  3. Amasya Üniversitesi
  4. Anadolu Üniversitesi (Eskişehir)
  5. Ankara Üniversitesi
  6. Atatürk Üniversitesi (Erzurum)
  7. Atılım Üniversitesi (Ankara)
  8. Beykoz Lojistik Meslek Yüksekokulu (İstanbul)
  9. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
  10. Ege Üniversitesi
  11. Erciyes Üniversitesi (Kayseri)
  12. Erzincan Üniversitesi
  13. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi (İstanbul)
  14. Gaziantep Üniversitesi

15. Gedik Üniversitesi (İstanbul)
16. Gümüşhane Üniversitesi
17. Hitit Üniversitesi (Çorum)
18. İstanbul Arel Üniversitesi
19. İstanbul Aydın Üniversitesi
20. İstanbul Bilgi Üniversitesi
21. İstanbul Gelişim Üniversitesi
22. İstanbul Kültür Üniversitesi
23. İstanbul Teknik Üniversitesi
24. İstanbul Ticaret Üniversitesi
25. İstanbul Üniversitesi
26. İzmir Ekonomi Üniversitesi
27. Kapadokya Meslek Yüksekokulu (Nevşehir / İstanbul)
28. Kırklareli Üniversitesi
29. Kocaeli Üniversitesi
30. Maltepe Üniversitesi (İstanbul)
31. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (Burdur)
32. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
33. Mustafa Kemal Üniversitesi (Hatay)
34. Necmettin Erbakan Üniversitesi (Konya)
35. Niğde Üniversitesi
36. Nişantaşı Üniversitesi (İstanbul)
37. Okan Üniversitesi (İstanbul)
38. Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Samsun)
39. Orta Doğu Teknik Üniversitesi (Ankara)
40. Özyeğin Üniversitesi (İstanbul)
41. Türk Hava Kurumu Üniversitesi (Ankara)
42. Akdeniz Karpaz Üniversitesi (KKTC-Lefkoşa)
43. Girne Amerikan Üniversitesi (KKTC-Girne)
44. Girne Üniversitesi (KKTC)
45. ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu (KKTC-Güzelyurt)

haline geldiğini,

- Sadece UHUM olarak tabir edilen "Uçak, Havacılık ve Uzay Mühendislikleri" alanında bile,

UHUM* 2014 ÖĞRETİM PROGRAMLARI KONTENJANLARI

Yükseköğretim Kurumu ve Fakülte**	HUM	UM	UUM	UzM	
Gaziantep Üniversitesi HUBF			21		
İstanbul Teknik Üniversitesi UUBF		36		57	
Necmettin Erbakan Üniversitesi HUBF (Konya)		36			
Ondokuz Mayıs Üniversitesi HUBF (Samsun)			36		
Orta Doğu Teknik Üniversitesi MF (Ankara)	78				
Türk Hava Kurumu Üniversitesi HUBF (Ankara)		70		70	
Girne Üniversitesi (KKTC-Girne)	7				
ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu ? (KKTC-Güzelyurt)	45				
	130	142	57	127	456 Toplam UHUM (HvHO hariç)
Hava Harp Okulu HHOD (İstanbul)	50				
	180	142	57	127	506 Toplam UHUM

**Fakülteler

HHOD: Hava Harp Okulu Dekanlığı
HUBF: Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi
UUBF: Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi
MF: Mühendislik Fakültesi

* UHUM: Uçak, Havacılık ve Uzay Mühendislikleri

. HUM: Havacılık ve Uzay Mühendisliği
. UM: Uçak Mühendisliği
. UUM: Uçak ve Uzay Mühendisliği
. UzM: Uzay Mühendisliği

yıllık 506 öğrenci kontenjanının olduğunu,

- UHUM alandaki fakültelendirilmede hala bir standart oluşturulamamış olduğunu,

görünce bu makalemde detay kontenjanlara ve değerlendirmelere bile geçmeden çalışmamı bu hali ile ve "YORUMSUZ" bırakmaya karar verdim!

Dilerim, bu konuda çalışmalar artık bu yükseköğretim kurumlarımız enstitülerince yönetilen araştırmalar kapsamına girer, gelişme durumları ve sonuçları daha geniş yelpazede uzman ve ilgililerin katılımı ile belirlenerek kit kaynaklarımızın daha etkili yönetilmesi konusunda önemli gelişmeler sağlanabilir.

KAYNAKÇA :

1. Can EREL; "Meslek Etiği ve Uçak, Havacılık ve Uzay Mühendisliği Açısından Değerlendirilmesi"; Ankara, Eylül 2014.
2. Can EREL & Doç. Dr. Yıldırım SALDIRANER; "Türkiye'de Sivil Havacılık Eğitimleri", Ankara, Ağustos 2013.
3. Can EREL; "Meslek Etiği ve Uçak, Havacılık ve Uzay Mühendisliği Açısından Değerlendirilmesi"; Ankara, Ağustos 2012.
4. Can EREL; "Türkiye'de Hava Aracı "Bakım, Onarım ve Yenileme" Alanına Yönelik Örgün Öğretim Programlarının Değerlendirmesi"; İstanbul, Şubat 2012.
5. Can EREL; Türkiye'de Havacılık Endüstrisine Yönelik Örgün Akademik Öğretim Programlarının Değerlendirmesi"; İstanbul, Ocak 2012.
6. T.C. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı; "11. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Şurası - Havacılık ve Uzay Teknolojileri Sektör Raporu"; Ankara, 2013.
7. TOBB Türkiye Sivil Havacılık Meclisi; "2012 Yılı Sektör Raporu"; Ankara, 2013.
8. TOBB Türkiye Sivil Havacılık Meclisi; "2011 Yılı Sektör Raporu"; Ankara, 2012.